

MANŽELSTVO

I. časť

Všetky sviatosti začali Ježišom, ale sviatosť manželstva má svoj počiatok už pri stvorení človeka, na začiatku ľudských dejín. Ježiš pozdvihol manželstvo na sviatosť v Kane Galilejskej (kde premenil vodu na víno), kde svojou prítomnosťou pomazal a posvätil manželstvo.¹ Teda skrze svoju prítomnosť. Preto **sviatosť manželstva je vlastne prítomnosť Ježiša v udalostiach, ktoré manželia prežívajú. Je to prítomnosť, ktorá manželov posväcuje.** Preto manželstvo je sväté (svätým). Okrem toho je sväté aj preto, lebo je obrazom spoločenstva Najsvätejšej Trojice a zároveň jednoty, ktorá je medzi Kristom a Cirkvou.

Toto tajomstvo však pochopíme len vtedy, ak prijmemo to, že **manželstvo je povolanie** (teda nie len kňazstvo a rehoľný život). Manželstvo je povolanie **kráčať cestou života vo dvojici za Ježišom a k Ježišovi**. Je to povolanie **viest' toho druhého do večnosti**. Toto si snúbenci sľubujú pri prijímaní sviatosti manželstva. A práve toto je dôvod nerozlučiteľnosti manželstva.² Nemôžem nechať svojho partnera stáť uprostred cesty. Nemôže byť žena svätá a muž nie, alebo opačne. Spolu majú dosiahnuť svätosť - večnosť.³

- **Prijat' sviatosť manželstva znamená prijat' na seba záväzok.** Aký?

1. vzájomne si pomáhať (porov. Gn 2,18). Ako?

Vzájomnou láskou sa:

- **uzdravovať**, lebo prinášame si do manželstva veľa citových a vnútorných zranení z minulosti (detstva, dospievania, z rodiny, od priateľov a spolužiakov, predchádzajúcich vzťahov a pod.);
- **očisťovať** od egoizmu, sebeckta, pýchy, panovačnosti a ďalších neresti;
- **obetovať** pre toho druhého, lebo podstata manželstva spočíva nie v bráni, ale v dávaní (v kresťanskom manželstve sa nehovorí o právach, ale o službe).

2. plodenie a vychová deti

¹ Cirkev začala manželstvo prijímať ako sviatosť až v 12. storočí. Druhý lateránsky koncil (1193) pripočítal manželstvo k sviatostiam. Tridentický koncil najjasnejšie vyslovil vieru, že manželstvo je jedna zo siedmych sviatostí NZ, ktorá bola založená Kristom.

² Manželská láska v sebe nesie úplnosť, zahrňuje všetky zložky osoby. Cieľom je hlboká osobná jednota. Ktorá je viac než len splynutie v jednom tele. Ide tu tiež o jedno srdce, jednu dušu - teda už nie sú dvaja, ale jeden (porov. Gn 2,24; Mt 19,6).

³ Z vyššie povedaného vyplýva aj otázka, ktorá sa stáva základnou otázkou pri hľadaní povolania: Dokážem kráčať životom za Ježišom sám, alebo len s partnerom?

Z uvedeného vidíme, že v manželstve nejde o sociálnu či materiálnu pomoc, ale o pomoc láskou, ktorá uzdravuje - o terapiu láskou. Manželstvo je spoločenstvo nie majetku, ale citov. To znamená, že ak jeden z partnerov je napríklad smutný, ten druhý to nemôže ignorovať, nechať tak. Môj problém - či už psychologický alebo duchovný - je aj твоjím problémom, musíš s tým niečo robiť. Dnes mnohí manželia s tým nič nerobia, a preto ich manželstvo nie je spoločenstvom, ale len skupinkou ľudí so spoločným záujmom.

Krása manželstva spočíva v tom, že manželia svojím spoločným životom v láske si stále znovu a znovu udeľujú Božiu milosť, lásku, uzdravenie a celistvosť (integritu). Takže nielen pri sobášii, ale každý deň a každú chvíľu.

V manželstve Boh miluje manžela, manželku, lebo sú vzácní a jedineční v jeho očiach. No zároveň ich miluje oboch rovnakou láskou. Avšak **Boh manžela miluje cez manželku, a opačne**. Manželia sa stavajú a **sú pre seba navzájom kanálom Božej lásky**. Lenže ak Boh miluje manželku cez manžela a manžel sa stane blokom (hrádzou), tak manželka už nebude prežívať Božiu lásku. Ale nie preto, žeby ju Boh už nemiloval, ale preto, že manžel tomu bráni (stal sa prekážkou). Samozrejme platí to aj opačne. A práve toto je dôvod, prečo **ak mi manžel nedáva lásku, nemám právo robiť to isté**.

V manželskom spolunažívaní rozlišujeme tri roviny: city, vieru, skutky.

Najčastejšie dochádza v manželstve ku **kríze v rovine citov**. Manželia strácajú pozitívne pocity napríklad kvôli veku, kvôli tomu, že muž je alkoholik, že je agresívny, že je výbušný a pod.. V takýchto prípadoch sa namiesto dobrých pocitov objavujú len negatívne pocity. Alebo napríklad ak si manželia nerozumejú, a preto rozvíjajú - alebo obaja alebo aspoň jeden - svoje pocity voči inej žene, inému mužovi ... Alebo ak muž je workoholik a vždy len pracuje, alebo sa venuje viacej koníčkum ako rodine, a nerozvíja svoje pocity voči manželke a deťom. V takýchto situáciách sa pocity strácajú a vzniká akési vákuum (druhému partnerovi čosi chýba).

Ak sú pocity v kríze, veľmi rýchle sa dostaví aj kríza viery. Človek si zvyčajne v takýchto situáciách kladie otázky: Kde je Boh? Prečo to dopustil? Prečo dovolil, aby som si zobral takúto ženu, muža? Prečo sa musím takto trápiť? Boh ma už nemá rád?

Ak sú pocity a viera oslabené, majú nastúpiť skutky (zintenzívniť ich). Teda nemám konať na základe negatívnych pocitov alebo oslabenej viery, ale napriek nedostatku

pocitov mám konať skutky lásky. Nie pocity ma majú viesť, ale skutočná láska. Ak manželstvo bude založené len na pocitoch a telesnej príťažlivosti, rozpadne sa. Manželstvo má byť založené na skutočnej láske. Láska to nie sú city, ale rozhodnutie a záväzok.

Manželstvo je stav lásky. A každý stav lásky je **povolaním**. Manželia, pozerajte na seba a svoj stav ako na povolanie, nie ako na obeť. Pozerajte na seba, že ste povolaní k tomu, aby ste priniesli niečo nové a pozitívne do vášho vzájomného vzťahu.

II. časť

„Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom, aby si sám pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škvrny ani vrásky ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená. Tak sú aj muži povinní milovať, svoje manželky ako vlastné telá. Kto miluje svoju manželku, miluje seba samého. Ved' nik nikdy nemal v nenávisti svoje telo, ale živí si ho a opatruje, ako aj Kristus Cirkev, lebo sme údmi jeho tela. Preto muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi. Ale aj vy, každý jeden nech miluje svoju manželku ako seba samého. A manželka nech si ctí muža.“ (Ef 5,25-33)

Manželstvo je obrazom jednoty Krista a Cirkvi. Preto apoštol Pavol prirovnáva manželstvo k vzťahu Krista a Cirkvi: *„Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev“*.

Ako sa majú manželia milovať? Ako miluje Kristus Cirkev? *„seba samého vydal za ňu“*. Teda obetoval svoj život. Zároveň ešte pripomína, že v manželstve má partner milovať partnera ako seba samého: *„Tak sú aj muži povinní milovať, svoje manželky ako vlastné telá ... každý jeden nech miluje svoju manželku ako seba samého“*

Prečo sa majú manželia takto milovať? Prečo to urobil Kristus? *„aby ju posvätil ... aby bola svätá a nepoškvrnená“*. Teda aby sa vzájomne posväcovali.

Teda ako sa majú manželia milovať? **Obetovať sa pre toho druhého.** Dávať bez toho, aby sme očakávali. Toto vzájomné obetovanie sa veľmi pekne vyjadruje aj manželský sľub (podstatný úkon sviatosti manželstva): *„že ťa nikdy neopustím ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe a že ťa budem milovať a ctíť po všetky dni svojho života“*.

Manželia si majú slúžiť. My však neradi používame toto slovo, lebo sa cítime pokorení. O službe v manželstve a rodine hovoríme skôr pejoratívne. Napríklad často hovoria

ženy svojim mužom a deťom „*ja som pre vás len slúžkou ...*“ Avšak v normálnej kresťanskej rodine nehovoríme o právach, ale o službe. No v dnešnej dobe hodnotíme človeka skôr podľa toho, čo má. Podľa toho, ako dokáže iných využiť vo svoj prospech. Lenže veľkosť človeka spočíva v tom, čo dáva, a nie čo zoberie. Veľké dedičstvo alebo bohatstvo ešte nikoho neurobilo zrelým.

Nie všetci sú však schopný takého to obetovania sa. Od čoho to závisí? Od lásky. Jestvujú **tri druhy lásky**.

1. „láska ak“

„*Ak splníš to a to, budem ťa milovať. Ak urobíš to a to, budem ťa milovať.*“ Teda ak sú splnené moje určité požiadavky, som ochotný prejaviť lásku (milovať). Toto však nie je láska, je to sebecko.

Mnohé manželstvá sa rozpadajú, lebo boli založené na takejto láske. Avšak často ani nemôžeme niečo vyčítať týmto manželstvám, lebo tento spôsob lásky si priniesli od svojich rodičov. Áno, často takýmto spôsobom vychovávajú rodičia svoje deti: *Ak si upraceš izbu, budem ťa mať rada. Ak si urobíš úlohy, budem ťa mať rád.* Tieto deti v dospelosti potom milujú tou istou láskou a myslia si, že tak je to správne.

Ak manželstvo je založené na takejto láske, tak sa môže stať, že po rokoch manželstva, manžel alebo manželka zistia, že sú zamilovaní nie do skutočného partnera, ale do svojej predstavy o ňom. Môže sa stať, že raz jedného z manželov omrzí neustále plniť akési požiadavky toho druhého a vždy sa len prispôbovať. Ak nie sú splnené očakávania, takáto láska sa často mení na odmietanie až nenávisť.

2. „láska pretože“

„*Milujem ťa, lebo si pekná, bohatý, máš modré oči, cítim sa s tebou dobre, dávaš mi istotu, si iný ako ostatní a pod..*“ Teda milujem iného, lebo niečím je alebo niečo má. Tomu druhému to lichotí, lebo sa cíti akceptovaný a milovaný pre svoje kvality a hodnoty.

Čo je na tejto láske zlé? Určite je to lepšia láska ako tá prvá. Ale predsa je tu hrozba konkurencie. Môže prísť niekto, kto bude mať danú kvalitu vo väčšej miere. Napríklad objaví sa krajšia a príťažlivejšia žena, športovejší a bohatší muž. Alebo ak je láska postavená na tvojom plate či postavení a ty stratíš zamestnanie a postavenie ...

Je tu ešte jedna hrozba, tzv. „druhá tvár“. Každý z nás máme svoju prvú tvár, ktorú ukazujeme svetu, a druhú, ktorú pred svetom skrývame. Pozná ju veľmi málo ľudí alebo možno nikto, ani môj partner. Lenže potom žijem v strachu, aby môj partner neobjavil niečo, čo pred ním tajím, lebo ma už nebude milovať.

3. „láska bez podmienok“

„Milujem ťa, nehľadiac na to, aký možno si vo svojom vnútri. Budem ťa milovať, nech sa stane s tebou čokoľvek alebo nech čokoľvek urobíš.“

Nie je to slepá láska, lebo pozná partnera. Pozná jeho dobré ale aj zlé stránky.

Je vôbec možná takáto láska? Áno, ak si uvedomíme, že manželstvo je veľmi dôležité, ale nie najdôležitejšie. Je obšľastňujúce, ale nie je šľastím. Pre mnohých je konkrétnou životnou cestou, ale nie je cieľom. Cieľom je Boh. Nezabúdajme preto, že manželstvo je kráčanie vo dvojici za Ježišom a k Ježišovi.

III. časť

V predchádzajúcej úvahe sme hovorili o tom, ako sa manželia majú vzájomne milovať. Podobne ako Kristus sa majú obetovať jeden pre druhého bez podmienok. A **prečo sa majú takto milovať?** Prečo takto miloval Kristus? „aby (Cirkev) bola svätá a nepoškvrnená“. Teda aby sa vzájomne posväcovali. **Aby jeden druhého viedol k svätosti,** do večnosti (eschatologický rozmer manželstva).

Aby to manželia dokázali, musia si zodpovedať **tri základné otázky:**

1. Prečo sa chcem oženiť či vydať alebo prečo som sa oženil či vydala?
2. Prečo je to práve tento muž, táto žena?
3. Prečo chcem sobáš v kostole (sviatosť) a nie len na úrade (civilný sobáš)?

Ad 1/ Prečo sa chcem oženiť či vydať?

Odpoveď:

„Cítim to takto. Lebo ma to priťahuje.“ - A čo keď to pominie? Čo bude potom?

„Aby sa o mňa niekto staral.“ - A čo keď sa budeš musieť ty starať viacej o svojho partnera?

„Aby ma mal kto počúvať.“ - A čo keď tvoj partner nebude ochotný ťa počúvať?

„Kvoli sexu.“ - A čo keď sexuálny život tvojho partnera nebude zdravý?

Mnohí vstupujú do manželstva, lebo chcú prijímať. Ale podstatou manželstva je dávanie lásky vo všetkých podobách. Toto dávanie nikdy nedosiahne vrchol. Avšak často snúbenci si myslia, že sobáš je vrcholom ich lásky. To nie je ale pravda. Sobáš je len jedným z mnohých vyjadrení lásky.

Manželstvo je priestor, kde si dvaja ľudia vyjadrujú lásku mnohorakým spôsobom. Mnohí si myslia, že vrcholom lásky je sex, ale to je omyl. Nechcem tým povedať, že sex je

zlý. Je to niečo veľmi dôležité. Ale ak sa napríklad starám o chorého partnera, tak je to prejav oveľa väčšej a čistejšej lásky, lebo viacej dávam ako prijímam. Je tomu tak aj napriek tomu, že necitujem emocionálne uspokojenie. V manželstve je veľa okamihov, keď lásku necítíme, ale napriek tomu konáme skutky lásky.

Mnohé manželstvá sa rozpadajú, lebo manželia nevedia, čo je to manželstvo.

Ad 2/ Prečo je to práve tento muž, táto žena?

Odpoveď:

„Dúfam, že je to ten pravý. Náhoda nás dala dokopy. Jednoducho sme sa zobrali.“ -

Možno občas prídu aj pochybnosti.

Môžem takto pozerat' na partnera? Nemali by sme skôr pozerat' na svojho partnera - muža, ženu - ako na človeka, ktorého mi vybral Boh? Manželstvo je povolanie. Ale je to povolanie práve s týmto mužom, ženou? Áno, Boh mi poslal do cesty práve tohto muža, túto ženu.

Boh mi túto osobu poslal, aby ma skrze ňu posväcoval. Vďaka tejto osobe môžeš byť svätý, svätá. Môžeš rásť v láske, v pokore, ovládaní, láskavosti, trpezlivosti a pod.. Môžeš byť svätý či svätá, lebo žiť práve s týmto človekom je utrpenie. Bolo by ideálne rásť spolu s partnerom a vzájomne si pomáhať pri hľadani Božej vôle a pri posväcovaní. Lenže nie je tomu vždy tak, lebo niekedy jeden z manželov nechce.

Ak nebudeme pozerat' na manželského partnera ako na človeka, ktorého mi poslal Boh, a cez ktorého ma chce posväcovať, tak budeme mať veľa iných dôvodov, prečo je to práve tento muž, táto žena. Ale tieto dôvody nám dlho nevydržia a náš vzťah sa rozpadne.

Ad 3/ Prečo v kostole a nie na úrade?

Odpoveď:

„Je to krajšie v kostole. Je to slávnostnejšie. Rodičia to chcú. Partner to chce.“

Aký je rozdiel medzi sviatosťným a civilným manželstvom?

Civilné manželstvo je dobrá vec (nespochybňujem ho), ale chýba v ňom duchovný rozmer. Vo sviatosťnom manželstve sa totiž okrem fyzickej a psychickej roviny odovzdávam svojmu partnerovi aj v duchovnej rovine. Zároveň sľubujem, že sa budem starať o fyzické, psychické aj duchovné zdravie svojho partnera. Konkrétne to znamená: Ak napríklad manžel povie, že ho bolí hlava a manželka mu odpovie „poďme k lekárovi“, nemôže jej manžel povedať „to je moja vec, nestaraj sa“. Ona sľúbila, že sa bude starať o jeho fyzické zdravie

a on s tým súhlasil. Ak napríklad manželka povie, že má depresiu a manžel jej odpovie „poďme k psychológovi“, nemôže mu povedať „to je moja vec, nestaraj sa“. On sľúbil, že sa bude starať o jej psychické zdravie a ona súhlasila. Ak napríklad manželka povie manželovi „mal by si ísť na spoveď, lebo si už dlho nebol“, nemôže jej manžel povedať „to je moja vec, nestaraj sa“. Ona sľúbila, že sa bude starať o jeho duchovné zdravie a on s tým súhlasil.

Uvedom si, že tvoj manžel, manželka sľúbil(a), že sa bude o toto všetko starať. Sľúbili ste si, že spoločne prídete do večnosti, ku vzkriesenému Kristovi. Smutné je však to, že mnohí ani nevedia, čo sľubujú. Je to pre nich len veľká paráda.

IV. časť

Čo je obsahom duchovného rozmeru manželstva?

Ešte pred tým ako budeme o tom hovoriť, si musíme uvedomiť, že muž a žena, tým že vstupujú do manželstva, **nestrácajú svoju identitu**. Jestvuje a zostáva medzi nimi **psychická a duchovná rozdielnosť**. Čo sa týka psychickej stránky - vnútorného prežívania, tak muž je zameraný na rozum a žena na cit. Ak ide o duchovný rozdiel, tak muž ťažšie vytvára vzťah k Bohu ako žena. Tieto fakty musíme brať do úvahy pri spoločnom nažívaní, pri vytváraní jednoty v manželstve.

Obsahom duchovného rozmeru manželstva je:

1. spoločná modlitba

Je potrebný priestor pre osobnú individuálnu modlitbu, ale aj pre spoločnú (bez detí, len manželia). Modlitba s deťmi je spoločnou modlitbou rodiny, ale okrem toho si manželia **majú stanoviť čas na pravidelnú modlitbu vo dvojici**. Ak nezačnú na začiatku manželstva, potom to už bude veľmi ťažké zaviesť do ich spoločného života. Na druhej strane, ak toto nebudú považovať **za prioritu vo svojom živote**, budú neustále bojovať o čas pre túto modlitbu. Všetko ostatné sa im totiž bude zdať dôležitejšie.

Ak sa manželia modlia za uzdravenie spolu jeden za druhého, je to veľmi efektívna modlitba. Ak sa modlia spolu za syna, s ktorým majú problémy, je to veľmi účinná modlitba.

Kameňom úrazu - najmä pre mužov - je modliť sa nahlas pred inými. Ešte tak možno sa pomodlia modlitbu Otče náš alebo Zdravas Mária, ale vlastnými slovami? To už je ťažké. Ale môžete to urobiť napríklad takto: postavte sa (alebo sadnite si) doma v spálni pred kríž, ktorý máte na stene, chyťte sa za ruky a zostaňte v tichu; spoločne v tichu sa modlite, vediac, že sa modlite za seba navzájom; alebo si môžete na začiatku povedať aj úmysel. Robíte to síce

v tichu, ale ste na jedenej vlnovej dĺžke. Teda nemusíte hovoriť slová, ak je to pre vás ťažké. Ale ak manžel položí ruku na svoju manželku, aj keď nič nepovie, je to modlitba lásky. A tá je vždy efektívna. Toto je sila sviatosti: Boh miluje vašu manželku cez vás, a opačne.

2. spoločné čítanie Božieho slova

Ide o pravidelné čítanie Božieho slova vo dvojici. O uvažovanie nad Božím slovom, ale nie ako jednotlivci, ale ako jedno telo. Teda je potrebné si klásť otázku: Čo nám Boh chce povedať ako manželom, ako dvojici, nie každému zvlášť?

Cieľom spoločnej modlitby a čítania Božieho slova je dosiahnuť jednotu svedomia a rozlišovanie Božej vôle.

Jednota svedomia: Napríklad žena príde k sviatosti zmierenia a vyznáva sa z toho, že s manželom používajú antikoncepciu a cíti sa za to vinná. Príde manžel a nevyznáva sa z toho, on necíti vinu. Nemajú rovnaké svedomie: ona žije v hriechu, on nie; ona odmieta a on žiada. Nedospeli k spoločnému rozhodnutiu. Niektorí z nich nemá pravdu.

Veľmi ťažko sa žije v manželstve podľa dvoch pohľadov na jednu vec. A tu kdesi vzniká pokušenie žiť individualistický život, každý podľa seba. Máme dve kuchyne, dve auta, dva televízory, ja mám svoju prácu a ty svoju, ja mám svoje peniaze a ty svoje a pod.. Máme menej konfliktov, ale aj menej jednoty.

To, čo sa deje v rovine materiálnej a sociálnej, to už dávno bolo v rovine duchovnej, a predovšetkým v rovine svedomia. Čo robiť v takomto prípade? Ak ten druhý nespôlupracuje, nedá sa urobiť nič okrem modlitby za neho.

Rozlišovanie Božej vôle: Manželia veľa plánujú - najmä na začiatku manželstva - pre seba tu na zemi. Ale zabúdajú myslieť aj na večnosť. Napríklad žena chce ďalšie dieťa, ale manžel nechce. Manželka pozerá na svoje pocity, manžel zase na ekonomickú stránku a isté pohodlie. Obaja hľadajú z ľudského hľadiska. Kto má pravdu? Psychologicky žena. Logicky zase muž. (Aj keď majú obaja pravdu, nikdy sa nedohodnú.) Kresťanskí manželia sa majú pozeráť ináč. Musia si položiť otázku: Čo od nás chce Boh v tejto chvíli? Nie môj či tvoj spôsob myslenia a argumenty budú akceptované, ale modlitba o Božiu vôľu.

Manželia, plánujete spoločnú cestu a investujete, a nie málo, do mnohých vecí. Ale ste ochotní investovať aj do spoločného duchovného života?

Dali ste si sľub, že budete spoločne plánovať svoju cestu k Bohu. Nezabúdajte preto, že nie peniaze, nie pohodlie, ale Kristus má byť centrom rodiny. Nezabúdajte, že manželstvo nie je len priestor pre získavanie materiálnych vecí, ale aj večného života.

V. časť

Konflikt v manželstve - stret dvoch odlišných snáh - potrieb, ktoré sa vzájomne vylučujú alebo nemôžu byť naraz uspokojené - naplnené. Teda nejde len o opačný názor na niečo, ale o stret rôznych potrieb medzi mužom a ženou, ktoré sa nedajú zosúladiť.

Tento stret môže mať rôznu podobu: slovo, gesto, mimika, hundranie, hádanie sa a pod., pričom nejde o hľadanie riešenia, ale o útok na toho druhého, aby sme dostali zo seba hnev a agresiu.

Aké jestvujú konflikty v manželstve a aké sú ich príčiny?

Konflikty v manželstve: medzi manželmi, medzi manželmi a svokrovcami resp. rodičmi, medzi rodičmi a deťmi.

Boh stvoril človeka ako muža a ženu - teda urobil ich rozdielnymi, aby sa vzájomne doplňovali a nie menili jeden druhého podľa seba. Muž si má zachovať svoju mužskosť a žena ženskosť.

Aké sú rozdiely medzi mužom a ženou?

Rozdiely jestvujú v rovine prijímania dojmov, myslenia, citov i vôle. Žena myslí srdcom - intuitívne, subjektívnejšie a praktickejšie ako muž. U ženy cit preniká celú psychiku. U muža je akoby časťou psychiky. Žena prežíva svoju hodnotu (hodnotu seba) v estetickej rovine (Som pekná? Páčim sa?). Muž zase vidí svoju hodnotu v slušnosti a pohotovosti. Muž chce byť niekým (hrdinom). Žena chce byť niekým pre niekoho.

Vzájomné dopĺňanie sa v manželstve spočíva v službe uzdravovania, očisťovania a obetovania sa pre druhého s láskou a v láske. Toto ste si sľúbili pred Bohom.

Príčiny konfliktov alebo oblasti života, v ktorých vznikajú konflikty (nebudeme hovoriť o alkoholizme, manželskej nevere a chorobnej žiarlivosti, lebo uvedené problémy sú veľmi zložité a vyžadujú si väčší priestor):

A. Konflikty medzi mužom a ženou

1) Výrazné nedostatky osobnosti a charakterových vlastností

„Ty si egoista, lenivý, myslíš len na seba ...“

Nedostatky sa môžu prejavíť nielen v egoizme, ale aj vo výbušnosti, neporiadnosti, lenivosti, kultúrnosti, hygiene, sexuálnom spolužití, hystéria a pod..

Riešenie: Pracovať na sebe, teda zmeniť zmýšľanie z „aby mne bolo dobre“ na „aby bolo dobre môjmu partnerovi so mnou“. Nemeňte svojho partnera na svoju podobu, ale pomôžte mu v práci na sebe. Nesnažte sa ho dostať „pod papuču“, lebo táto snaha vzbudzuje odpor a niekedy aj chuť robiť to isté.

2) Neschopnosť akceptovať odlišnosť partnera

„Mal by si už byť konečne iný... Kedy sa už konečne budeš správať ako chlap...“

Riešenie: Uvedomujte si svoju rozdielnosť (medzi mužom a ženou). Riadte sa podľa zásady: mám meniť a vychovávať predovšetkým seba. Teda svoju pedagogickú horlivosť zamerajte na seba a usilujte sa byť ideálnym partnerom. Poznávajte reakcie partnera, zvlášť slabé stránky a vyhýbajte sa slovám, veciam a situáciám, na ktoré je partner citlivý. Neporovnávajte partnera s inými („Pozri sa na suseda...“).

Partner ťa nemôže zraníť. Len dogmatická predstava o ňom ťa môže zraníť, lebo v tebe vyvoláva mnohé očakávania a tie, ak ich partner nenaplní, ťa zraňujú. Usiluj sa vnímať originalitu svojho partnera, ale prijímaj aj jeho slabosti.

Stáva sa, že na svojho partnera pozeráme ako na otca alebo mamu (v podvedomí hľadáme lásku otca alebo mami, lebo nám ju nedali). V takýchto prípadoch vás nezraňuje partner ale otec alebo mama. Prečo? Lebo nie ste ešte uzdravení zo zranení, ktoré vám spôsobili otec či mama. A tak sa stáva, že ste zranení a očakávate pomoc od svojho partnera, ale nedostáva sa vám jej, lebo partner potrebuje viacej pomoci.

3) Stret nereálneho myslenia s každodennou všednosťou

„Je ťažké prejsť od diskoték k plienkam.“

Bolestné sklamanie z muža, zo ženy, z predstáv o tom druhom, z predstáv o živote v manželstve. Počas chodenia - zasnúbenia - to bolo iné. Samé schôdzky a prechádzky, diskotéky, káva, hudba a zrazu treba variť, prať, upratovať, vziať do ruky hrnce, handru, špinavú bielizeň a pod.. A keď príde aj veľmi skoro dieťa, tak obráti celý život naruby. Ak niektorý z manželov je málo psychicky zrelý, môže začať hovoriť „takto som si nepredstavoval život s tebou, sklamal som sa“ ... a začína seriál výčítiek.

Riešenie: Učte sa pozerat' na manželstvo ako na úlohu, povinnosť, obeť, lebo manželstvo to nie sú len príjemné chvíle.

Výzva pre rodičov: nerobte všetko za svoje deti, vyžadujte od nich, aby vám pomáhali v domácnosti a pravidelne.

4) Rozdelenie povinností

„Toto robiť nebudem, to je robota pre ženy ... Nechaj, urobím si to radšej sama, lebo aj tak musím všetko po tebe robiť ešte raz ...“

Celá starosť o rodinu, domácnosť, dom, byt je len na pleciach jedného. Nespokojnosť s prácou toho druhého.

Riešenie: Spravidelne podeliť prácu. Ale nie spôsobom „toto je moja“ a „toto je zase tvoja práca“. Usilujte sa robiť všetko spolu, tak ako vám vychádza čas. V milujúcom vzťahu toto rozdelenie sa deje spontánne. Ak to takto nejde, treba sa jasne dohodnúť.

Nechajte robiť svojho partnera veci po svojom. Ak nie ste spokojný, s láskou mu to povedzte, ale nenanucujte mu svoj spôsob a nerobte to ešte raz po ňom. Ak mu chcete poradiť, ako to má urobiť, tak nie tak, aby ste ho zbavili všetkej zodpovednosti. Nezapúšťajte, že každý si prinášame z domu svoje návyky a spôsoby ...

5) Trávenie voľného času

Každý sám trávi svoj voľný čas. Muž má svojho koníčka a žena je stále sama doma a je to ešte horšie, ak je tehotná.

Riešenie: Učte sa zriecť svojich záľub a koníčkov alebo ich obmedzovať, ak sa partner nemôže na nich zúčastňovať. Pokúste sa obľúbiť si to, čo má rád váš partner a ísť s ním alebo mu v tom nebráňte, ak to nekoliduje s jeho povinnosťami manžela a otca.

6) Financie

„Každý si bude gazdovať sám a ja ti budem prispievať určitou čiastkou.“

Márnotratnosť a lakomstvo. Materiálne a finančné záležitosti osobné i spoločné.

Riešenie: Pokladnica má byť spoločná. Každý z manželov do nej vloží všetko, čo zarobil, a spoločne rozhodujú o výdavkoch. V týchto záležitostiach má byť dôvera medzi manželmi. To znamená, že ak zoberiem zo spoločnej pokladnice bez vedomia toho druhého, že mu to, čo najskôr poviem. Ak spoločné hospodárenie nefunguje od prvého dňa manželstva, po niekoľkých rokoch je veľmi ťažké s tým začať.

Učte sa hospodáriť - rozdeliť peniaze na celý mesiac, najprv nutné a potrebné, potom šporenie a nakoniec ostatné výdavky.

B. Konflikty medzi manželmi a svokrovcami

1) Svokrovci sú nespokojní s nevestou - zaťom

„A tvoja matka zase urobila či povedala ... A tvoja rodina je pre teba dôležitejšia ako ja ...“

Najčastejšie dochádza ku týmto konfliktom, ak žijú manželia spolu v domácnosti s niektorými rodičmi. Napríklad nevesta si prinesie z domu svoje spôsoby do kuchyne a svokre sa to nepáči, lebo ona to vždy robila ináč. Zať nemá vzťah k nejakej práci okolo domu a svokrovi sa to nepáči, lebo to neurobí poriadne alebo to vôbec nechce robiť. Potom pred svojimi deťmi hovoria „Ten tvoj muž ... Tá tvoja žena ... Povedz mu (jej) konečne dačo ...“

Toto je konflikt viacej v rovine manželov ako manželov a svokrovcov. Je to konflikt, ktorý vyvolávajú rodičia v synovi či dcére, a to „či byť viacej dcérou - synom alebo manželkou - manželom“. Na druhej strane to vyvoláva žiarlivosť: „Kto je pre teba dôležitejší? Ja či tvoja matka?“

Riešenie: Usilovať sa zachovávať správnu hierarchiu hodnôt: Boh, partner, deti, rodičia. Od chvíle sobáša je manželský partner dôležitejší ako rodičia: „Muž opusti otca i matku a prilne k svojej manželke“ (Gn 2)

2) Jeden z manželov si nechce priznať nezdravú závislosť na rodičoch

Muž hovorí: „Jej matka sa nezmierila s tým, že je mojou ženou, stále jej radí, čo má robiť ...“ Žena hovorí: „Môj muž neuznáva moju matku a bráni mi k nej chodiť ...“

Riešenie: Nemôžete žiadať od partnera, aby pretrhol všetky putá s pokrvnou rodinou. Usilujte sa spoločne dohodnutým spôsobom udržiavať tieto vzťahy. Usilujte sa obľúbiť si jeho rodinu, lebo tým získate aj jeho. Ak nedokázate si obľúbiť jeho rodinu, aspoň nehovorte o nich zle, vyhýbajte sa kritike: „čo nechceš, aby robili tebe, nerob inému“ ().

3) Muž porovnáva manželku s matkou alebo hľadá v nej matku a opačne.

„Moja mama to vie lepšie ...“

Muž hľadá matku v manželke alebo žena v manželovi hľadá otca.

Zvlášť nezrelí ľudia sa nedokážu odtrhnúť od svojich rodičov a uprednostňujú ich pred manželským partnerom. Zvlášť žena nedokáže zniesť to, že jej manžel dáva prednosť svojej matke pred ňou.

Riešenie: Neporovnávajte svojho manželského partnera so svojimi rodičmi. Nezaplňte prázdnotu po svojich rodičoch partnerom, aj keby ste to veľmi chceli. Zranenia musia byť uzdravené, nie naplnené.

C. Konflikty medzi manželmi - rodičmi a deťmi

1) **Výchova detí**

„Prečo mu všetko dovoľíš ... Prečo mu nič nepovieš ... Chod' za mamou - otcom ...“

Všetci máme tendenciu vychovávať tak, ako sme boli sami vychovávaní. Ak manželia boli vychovávaní odlišne (jeden prísne, druhý liberálne alebo výchova v rodine bola len na jednom z rodičov) budú konflikty. Budete mať rozdielne názory na to, čo dovoliť, čo zakázať a pod..

Riešenie: Nehádajte sa o výchove pred deťmi. Keď jeden z rodičov niečo zakáže alebo potrestá, druhý musí byť solidárny, aj keď sa mu to nepáči. Potom medzi „štyrmi očami“ si to môžete vysvetliť. Neposielajte deti za druhým, ale rozhodnite sami alebo povedzte dieťaťu „porozprávam sa s mamou - otcom a potom ti poviem“. Ale to aj potom urobte.

Ako riešiť konflikt - zásady:

- 1) Nezväčšujte konflikt kričaním alebo hádkou.
- 2) Neduste to v sebe. Nenechávajte v sebe rásť vnútorný odpor, nepriateľstvo a iné negatívne emócie. Vyjadrite svoj hnev, lebo ak sa hneváte, to znamená, že vám na niečom záleží, že chcete niečo zmeniť. Učte sa prechádzať od hnevu k odpusteniu a riešeniu. Nechoďte spať bez toho, aby ste sa nezmierili a neodpustili si.
- 3) Neobviňujte partnera, ale hľadajte príčiny v sebe.
- 4) Neutekajte od problémov k alkoholu, agresii, práci, koníčkam a pod..
- 5) Nestážujte sa svojim priateľom, rodičom, lebo uspokojujete svoju potrebu hovoriť o tom inde, a nie so svojim partnerom.
- 6) Konflikt riešte s partnerom medzi „štyrmi očami“. Ak to nejde, poprosťte spoločne o pomoc tretiu osobu.
- 7) Hovorte spolu o tom, čo vás zraňuje a s čím nesúhlasíte. Je vhodné si to najprv vzájomne povedať bez nejakých reakcií a potom niekoľko dní premýšľať o tom, čo ste počuli, a tak znovu rozprávať. Cieľom vzájomného dialógu má byť hľadanie pravdy a nie vzájomné urážanie sa; odpustenie a nie presvedčovanie o svojej pravde.
- 8) Riešte konkrétny problém a nevyt'ahujte chyby z minulosti.
- 9) Učte sa odpúšťať, ale aj prosiť o odpustenie.

VI. časť

Manželstvo je povolanie kráčať za Ježišom a k Ježišovi vo dvojici. No niekedy sa kráčať vo dvojici nedá, lebo jeden z partnerov to odmietne. Príčina?

Začína to zvyčajne vtedy, ak manželia zabudnú na to, že obaja majú právo mať svoj vlastný názor a majú právo ho aj vysloviť. Vyslovením svojho názoru vyvolávajú v tom druhom negatívne emócie. Ak láska pre nich spočíva len v pocitoch, tak rýchlo dospejú k názoru: „Už nič k tebe necítim, preto ťa už nemilujem, a preto ťa už nepotrebujem“. Toto nie je láska, ale sebecko.

Dnes ak sa objaví v manželskom vzťahu vážnejší problém (emocionálny, sexuálny), chápeme to ako právo odísť. Nečelíme problémom, ale utekáme pred nimi a hľadáme náhradu (alkohol, koníčky, práca, milenka a pod.).

Môžeme takéto problémy riešiť rozchodom? Z pohľadu viery je to neakceptovateľné: „pristúpili farizeji a ... pýtali sa ho, či smie muž prepustiť manželku. On im odpovedal: „Čo vám prikázal Mojžiš?“ Oni vraveli: „Mojžiš dovolil napísať priepustný list a prepustiť.“ Ježiš im povedal: „Pre tvrdosť vášho srdca vám napísal toto prikázanie. Ale Boh ich stvoril od počiatku stvorenia ako muža a ženu. Preto muž opustí svojho otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo. Čo teda Boh spojil, nech človek nerozlučuje!“ Doma sa ho učeníci znova na to pýtali. On im povedal: „Každý, kto prepustí svoju manželku a vezme si inú, dopúšťa sa voči nej cudzoložstva. A ak ona prepustí svojho muža a vydá sa za iného, cudzoloží“ (Mk 10,2-12).⁴

Aké riešenie nám ponúka Cirkev?

Separáciu - oddelenie od stola a lôžka: manželia zostávajú pred Bohom naďalej manželmi a nesú zodpovednosť jeden za druhého.

Nuláciu - sviatosť manželstva nebola nikdy sviatosťou: obaja môžu znovu prijať sviatosť manželstva.

Ak sa manželia rozídu a začnú žiť s iným partnerom, zvyčajne prestanú chodiť do kostola, lebo nemôžu pristupovať k sviatostiam. V takýchto prípadoch prichádza aj kríza vo viere: Kde je Boh? Prečo toto všetko dopustil? Človek sa môže úplne odvrátiť od Boha.

Človek môže urobiť veľa chýb: môže sa oddeliť od partnera a nájsť si nového. Boh ťa nezavrhuje, miluje ťa aj naďalej. Ale ty odchádzaš od Božieho plánu s tebou. Boží plán je priviesť vás spolu aj s tvojím manželským partnerom do večnosti. Preto aj po civilnom rozvode a separácií si zodpovedný(á) za svojho manželského partnera. Nie síce po fyzickej či

⁴ U Mt je použité „okrem cudzoložstva“ - gr. pornea - cudzoložstvo, smilstvo

psychickej stránke (lebo nebývate spolu), ale po duchovnej stránke. Teda aj naďalej je tvojou povinnosťou sa za neho modliť, za jeho duchovné zdravie.

Môže prísť okamih v tvojom živote, že sa budeš **chcieť vrátiť k Bohu** (Božia milosť). A vtedy v sebe objavíš túžbu po sviatostiach a začneš bolestne prežívať to, že nemôžeš ich prijímať. Čo robiť vtedy? Pošleš svojho terajšieho partnera preč? A čo deti, ktoré s ním máš? Vrátiš sa k prvému? A keď to už nie je možné, lebo žije v novej rodine? Sú to veľmi ťažké otázky ... Ale nezabúdaj na to, že Boh vstupuje do tvojej novej situácie a posväcuje ťa.

Ako prvé: začni - usiluj sa o to - pozeraj na partnera ako na osobu, cez ktorú ťa chce Boh posväcovať.

Ako druhé: začni chodiť na bohoslužby a duchovným spôsobom pristupovať k sv. prijímaniu.

O čo ide a ako to prakticky robiť?

Kongregácia pre náuku viery 6. 8. 1983 vydala dokument, v ktorom hovorí: „Ak oni (rozvedení) vedení hlbokou túžbou po sviatosti a zjednotení v modlitbe s celou Cirkvou vzývajú Pána a dvíhajú svoje srdcia k nemu, silou DS majú spoločenstvo s Cirkvou aj s Pánom, a preto, aj keď navonok oddelení, ale vnútorne skrze túžbu prijímajú ovocie sviatosti.“

Aké ovocie prijímajú? Spojenie s Kristom a navzájom s bratmi a sestrami; obnovujú život milosti prijatý v krste (intenzita); etické účinky; emocionálne zážitky (radosť, pokoj a pod.); prekonávanie individualizmu a posilnenie v láske; očisťovanie od hriechov a ochrana pred budúcimi hriechmi; väčšie pripodobňovanie sa Kristovi a hľadanie Božej vôle.

Ak sa manželia rozídu a zostávajú sami:

- 1) Žiadaj o dovoľenie pristupovať k sviatostiam.
- 2) Pros v modlitbe Boha, aby ti prejavil svoju lásku a útechu.
- 3) Rob pokánie formou lásky za svoje hriechy a hriechy manželského partnera,
 - a) nehovor zlé o svojom manželovi(ke), ani o jeho novej partnerke(ovi) pred nikým, ak zostali s tebou deti alebo sa s nimi stretávaš, nezneužívaj ich proti nemu, nehuckaj ich proti nemu, nehovor zle o ňom pred nimi, neodkazuj mu cez nich nič, nehovor zle o jeho novom partnerovi(ke);
 - b) nevyčítaj ani chyby ani hriechy svojmu manželskému partnerovi;
 - c) prijímaj ho so súcitom;
 - d) neustále mu pred Ježišom odpúšťaj (modlitba odpúšťania).

- 4) Túž po tom, aby sa tvoj partner vrátil k Bohu, nie k tebe.
- 5) Buď verný vnuknutiam DS.

VII. časť

„a dvaja sa stanú jedným telom“ (Gn 2)

Sex sa stáva cieľom v manželstve.

Je to krásne vyjadrenie lásky, ale nie je jediným a ani najväčším vyjadrením lásky. Dnes žijeme v presvedčení, že láska = sex, preto si často manželia vyjadrujú lásku v sexuálnej rovine, ktorá je odtrhnutá od ostatných časti života. Avšak sexuálne spojenie má byť vyjadrením alebo vyvrcholením malých aktov lásky, ktoré si manželia prejavujú počas dňa a týždňa. Potom aj sex bude hodnotou, ináč je len prejavom egoizmu.

V manželstve nestačí mať sex - viesť sexuálny život. Tento život musí byť zdravým životom. Sexuálny život jedného z partnerov nemusí byť zdravý, najmä ak bol v detstve zneužívaný alebo žil v perverznom prostredí, žil v prostredí veľmi silných sexuálnych podnetov a pod.. Alebo jeden z partnerov pri sexuálnom spojení myslí na iných alebo na nejaké perverznosti a pod..

Tento citát nehovorí len o sexuálnom spojení manželov, ale aj tom, že žena a muž v manželstve sa majú stať jednou myslou, srdcom. To však neznamená, že majú stratiť svoju originalitu, samostatnosť.

Manželia však nevytvárajú túto jednotu, lebo nie sú schopní prijať druhého takého, aký je. Dôsledkom toho je kritika a posudzovanie.

1Kor 6,13-20

Dnešná teológia zdôrazňuje hodnotu a krásu tela. Pohrdanie telom nie je ani kresťanské, ani biblické. Záleží len na mne, či moje telo stratí dôstojnosť ...

MK 10,11 - Nerozlučiteľnosť manželstva - *pornea* - cudzoložstvo (ortodoxné cirkvi), smilstvo (katolícka cirkev).

Strata identity - identifikácia s pohlavím - muž chce byť ženou a žena mužom. Feminizmus hľadá dôstojnosť ženy v tom, že je mužom. Homosexuáli žiadajú práva, ale nie

pre individuálnu osobu, ale pre seba ako homosexuálov. A to je nie diskriminácia, ale egoizmus.

Vtedy keď som sa ženil - vydávala nebol(a) som blízko pri Bohu. Teraz som uveril(a) Bohu. Teraz Ježiš posväť toto manželstvo, vstúpi do neho.

Manželstvo ako sviatosť dopĺňa krst, lebo v krste si uvedomujeme, že sme synovia a dcéry Božie a začíname kráčať k Ježišovi cez ďalšie sviatosti: birmovanie, sviatosť zmierenia, eucharistiú, pomazanie nemocných, manželstvo.

Model manželstva - Tobiaš

Tob 4 - Žid si zobral len Židovku a dôvod: z lásky

Tob 6,17 - modlil sa za partnera, aby bol oslobodený od pokušenia

Tob 8,7 - manželská vernosť

Tob 10,12n - úcta k rodičom a svokrovcom

Tob 10 - rodičia nechávajú slobodu dospelým deťom, nevstupujú do riešenia problémov ich detí

Sviatosť manželstva si udeľujú snúbenci sami. Kňaz je prítomný len ako svedok i zástupca Cirkvi a požehnáva toto nové manželstvo.

IX. časť

Manželský sľub

„Ja M., beriem si teba, M., za manželku (manžela) a sľubujem pred všemohúcim Bohom, že ti budem verným manželom (vernou manželkou) a že ťa nikdy neopustím ani v šťastí ani nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe a že ťa budem milovať a ctiť po všetky dni svojho života.“

1. Náboženský sľub

V chráme pred cirkevnou spoločnosťou, pred oltárom, pred Bohom si sľubujú lásku, vernosť a úctu, nepretržité zvláštne puto až do smrti. Svoju najúprimnejšiu vôľu dodržať tieto sľuby potvrdzujú vzývaním Boha za svedka. Teda podujímajú sa nielen na čisto prirodzené vzájomné manželské záväzky, ale majú aj náboženský záväzok voči Bohu. Toto dáva vysokú

hodnotu ľudskému sľubu, a každá nevernosť týmto sľubom je zlom nielen voči manželskému partnerovi, ale aj veľmi ťažkým hriechom zľahčovania Boha v jeho Majestáte a svätosti.

Z otcovských rúk Boha prijíma žena vyvoleného muža, a muž vyvolenú ženu. Ich voľba dostáva Božiu pečať a záruku trvalej Božej pomoci.

2. Sľubujem, „že ťa budem milovať“

Láska vo sviatostnom manželstve sa stáva **úlohou** pre oboch partnerov. Teda sľub lásky to nie je darovanie niečoho už hotového, ale je to úloha.

Vo chvíli uzatvárania manželstva láska je ako jemná rastlina, ktorá ešte len vypustila prvé lístky, začína žiť. Môže sa bujne rozvinúť, zakoreniť, rozkonáriť, zakvitnúť peknými kvetmi, prinášať ovocie, odolávať každej búrke. Môže sa stať inšpiráciou, liekom, energiou, oázou, ohniskom a pod.. Ale pôdu pre zakorenenie a vývoj môže nájsť len v celom vnútornom a fyzickom bohatstve oboch manželov. Táto pôda - už čiastočne ako zdedené veno - je obrábaná po celé roky v rodine, škole, a tiež vlastným úsilím a prácou na sebe. Ako rastlina potrebuje slnko, tak rozvíjajúca sa láska potrebuje starostlivosť - úsilie snúbencov a potom manželov.

DS, ktorý je Prameňom všetkej pravej lásky, počas prijímania sviatosti manželstva posilňuje možnosti manželstva v rozvíjaní vzájomnej lásky.⁵ Tento neustále dostavaný dar DS však neoslobodzuje manželov od ľudskej snahy, aby daný sľub lásky splnili.

Hovorí sa, že každodenný život „otvára oči“. Aby z tohto otvárania očí nevyplynulo uzamknutie srdca, treba sa **snažiť, aby manželský partner ma mohol milovať**, aby sa to nestalo pre neho príliš ťažkým, či priam nemožným. Z toho vyplýva nutnosť práce na vývoji svojej osobnosti.

Nemožno niekoho milovať, komu sa priznalo miesto „pod papučou“ (hoci by bola aj z hodvábu). Ponížený nemôže sa stať uspokojivým partnerom lásky.

Pochopenie týchto závislostí je nutné, aby sme si vážili dôstojnosť a doceňovali hodnotu druhej osoby, hoci by nebola sformovaná „podľa mňa“. V manželstve niet jednostranných víťazstiev či prehier. Alebo obidvaja víťazia, keď rastie ich vzájomná láska, alebo obidvaja prehrávajú a zakusujú horké ovocie umierania lásky s narastaním urážok, výčitiek, krívd a pod..

⁵ „Duch Svätý udelený počas sviatostnej slávnosti dáva kresťanským manželom dar svojho spoločenstva, spoločenstva lásky [...] Dar Ducha Svätého je životným prikázaním kresťanským manželom, a zároveň povzbudením, aby s každým dňom sa snažili o čoraz silnejšie puto medzi sebou v každej úrovni: v úrovni zväzku tiel, charakterov, srdca, mysli, snáh“ JÁN PAVOL II.: FC, 19.

Manželskú lásku treba rozvíjať

Arabi hovoria: „Nepľuj do studne, z ktorej chceš piť vodu“. Ak chceš piť z prameňov lásky, musíš ten prameň chrániť.

Sľub lásky rodí povinnosť:

- **vyhýbať sa ľahkomyselným kontaktom, zdanlivo nevinným flirtom;**
- **vidieť potreby partnera, jeho záľuby a snažiť sa splniť jeho očakávania;**
- **ponáhľať sa pomáhať v ťažkostiach prv, než on o to prosí;**
- **byť vd'ačný za preukázané služby, zdanlivo drobné prejavy lásky;**
- **usilovať sa o fyzickú atraktivnosť (hygiena, oblečenie, kultúra života);⁶**
- v konfliktoch je potrebné vysvetlenie a odprosenie;
- komunikovanie svojich očakávaní, verbalizovanie zážitkov, túžob i výhrad;
- formovanie manželského spolužitia podľa zásad viery.

3. Sľubujem, „že ti budem verný(á)“

Potreba manželskej vernosti je samozrejماً a nepotrebuje výrazné odôvodnenie. Lebo ak v láske sa oddám celou svojou bytosťou manželskému partnerovi, tak jemu patria moje myšlienky a záujmy, srdce a túžby, city a telo. Zverenie seba ako nedeliteľného daru bolo potvrdené prísahou - vzývaním Boha za svedka.

Vo Sv. písme manželská vernosť je predstavená ako odzrkadlenie vernosti Boha voči svojmu ľudu.

K vernosti sa manželia zaväzujú nielen v rozmere vonkajších činov, ale aj vo sfére myšlienok a túžob. Pán Ježiš dopĺňa znenie Dekalógu: „*Počuli ste, že bolo povedané: „Nescudzoložíš!“ No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci“ (Mt 5,27-28).*

Zásady manželskej vernosti, ktoré dal Boh, nepodliehajú diskusii. Treba ich prijať ako absolútne zaväzujúce. Nie je to zotročovanie človeka, ale ukázanie najlepšieho riešenia. Dodržanie sľubu vernosti je úlohou, od splnenia ktorej závisí osud manželského spoločenstva a osobného šťastia manželov.

Nevystavujte sa nebezpečenstvu, lebo nie ste silní!

„Naklonila ho mnohým prehováraním, zviedla ho lichôtkami svojich pier. Šiel za ňou, pochábel', ako vôl, keď ho vedú na jatku, a ako jeleň, čo sa zapletáva do puta, kým pečeň prevrta mu šíp, ako keď vták sa rúti do slučky a nevie, že mu ide o život.“ (Prisl 7,21-23).

⁶ Manželia do konca života majú zostať v najlepšom zmysle milencami, snažiacimi sa navzájom páčiť sa. Ale nedostatok starostlivosti o svoj vzhľad, o atraktivnosť, prináša ľahostajnosť, ba dokonca fyzický odpor.

Príliš veľa alkoholu v miešanej spoločnosti, naivne liečenie duševných rán údajne nešťastného muža z kúpeľnej prechádzky, klamné nadšenie, že konečne ma docenil, nezáväzné prežívanie erotického náboja vo vzťahoch atď..

Usilujte sa vidieť potreby manželského partnera

Žena, zaujatá svojím materstvom, unavená prácou, a starosťami o domácnosť, ľahko zabudne čakať na manžela. On sa menej zaujíma o deti, rád nevidí domáce práce, možno aj mnohé z nich považuje za zbytočné, ale nemá úmysel zabúdať „načo má ženu“. Ak žena, trebárs nevedome, zľahčuje jeho sexuálne potreby, môže po určitom čase prežiť veľmi bolestne zrady muža a s plačom a pocitom krivdy klásť si otázku: prečo? Veď bolo všetko v poriadku. A predsa nie všetko.

Podobne muž, navyknutý, že „má ženu“ je naklonený nedoceňovať jej každodennú prácu, zľahčovať jej námahu, zabúdať, že i ona očakáva pozornosť, trochu uznania, možno obdivu, mužského zaliečania sa, nežnosti. Ak sa k tomu pripojí: nepríjemný spôsob správania muža, mrzutosť, prchkosť, nedostatočné dbanie o základnú hygienu, ba dokonca vedomé spôsobovanie nepríjemností - môže sa i on dočkať zrady.

4. „po všetky dni svojho života“

MANŽELSTVO JE NEROZLUČITEĽNÉ

Nebolo by lepšie, keby boli rozvody?

Dôvody, ktoré sa prihovárajú za nerozlučiteľnosť manželstva:

Podstata manželskej zmluvy

Skrze sviatosť manželstva dochádza medzi manželmi k zmluve, k vzájomnému sebadarovaniu. Základom tohto trvalého spoločenstva osôb je práve neodvolateľné sebadarovanie. Dôsledkom tejto zmluvy je trvalá vzájomná spolupatričnosť.

Dobro manželov

Je to určitá záruka a zabezpečenie, že druhá strana ostane so mnou nielen v šťastí, ale aj v nešťastí, nielen vtedy, keď som potrebný, ale aj vtedy, keď prakticky na nič sa nehodím ani v manželstve ani v rodine. Nerozlučiteľnosť je zárukou a zabezpečením samotných manželov pred ich ponechaním v situácii bez východiska, keď príde choroba, staroba, životné skúšky, a tie skôr či neskôr žiadne manželstvo neobídu, preto myšlienka na nerozlučiteľnosť dáva manželom pocit bezpečnosti, čo sa týka ich budúcnosti.

Pomáha pri dodržiavaní manželskej vernosti

Pripomína manželom, aby nehľadali iné známosti a citové naviazania.

Láska

Srdce sa nedá deliť. Kristove slová, že dvom pánom nemožno slúžiť, sú výrečné: alebo jedného budem milovať, alebo druhého klamať, a to nie je láska.

Záruka životnej stabilizácie

Môžu sa starať o dom, jeho zariadenie, vedomí si, že nebudú vyhnaní a ich miesto zaujme niekto iný. Vedomie, že niet návratu, núti manželov od samého začiatku k neustálemu úsiliu, aby si život budovali v láske, vzájomnej pomoci a zhode. Niet návratu, preto nemožno žiť v ustavičných hádkach, musí sa hľadať východisko pri riešení konfliktov a odstraňovaní vlastných chýb. To núti rátať s druhým, ustupovať, odpúšťať, začínať znova.

Keď prichádzajú chvíle krízy, neprinášajú pokušenie rozísť sa, lebo jednoducho niet kde cúvnuť.

Dobro detí

Deti najviac potrebujú trvalý zväzok manželstva svojich rodičov a ony sú najviac poškodené následkom ich rozchodu.

Vďaka nerozlučiteľnosti je ľahšie sa rozhodnúť pre počatie dieťaťa. Manželia sú totiž spokojní, čo sa týka budúcnosti. Odpadá obava zvlášť ženy, čo si počne, keď odíde, s dieťaťom bude mi ťažko žiť.

Vďaka nerozlučiteľnosti je ľahšie vychovávať deti. Dieťa od samého začiatku potrebuje lásku, teplo, žičlivosť. Potrebuje tiež pocit bezpečnosti, a tiež vzor pre konanie. Jeho správny vývoj prebieha vtedy, keď má "komplet" rodičov a má s nimi neustály kontakt.

Dobro národa

Spoločnosť potrebuje morálne, psychicky, fyzicky zdravých nových členov, aby mohla normálne fungovať a dosiahnuť určené jej ciele. Tých zdravých alebo chorých dáva rodina.

Čo spôsobuje rozvod?

Dôsledky rozvodu sú zložité a vždy rania obidvoch manželov. Miesto toho, aby vec riešil, prináša nové problémy a ešte viac komplikuje život.

Rozvod vylučuje vzájomnú pomoc. Niekedy muž, ale častejšie žena, ostane po rozvode bezradná a na dôvažok so starosťou o deti. Neraz je bez prostriedkov na živobytie, a tie hoci by boli v podobe alimentov, nikdy nie sú v stave nahradiť osobu, jej prítomnosť, radu a pomoc. Celá ťarcha v rozbitej rodine padá na jedného z manželov.

Rozvod ničí životnú stabilizáciu. Rozvedený nevie, čo má robiť, kde sa podieť, aké miesto zaujať v spoločnosti, lebo nie je ani slečnou, ani mládencom, ani vdovcom. Neraz hľadá nového partnera, ale to nie je také jednoduché, zvlášť, keď sú deti, keď je už starší.

Rozvod rozbíja manželské spoločenstvo - je zruinované to, čo spoločnými silami bolo tvorené neraz po dlhé roky. Vytvorenie nového manželského spoločenstva a rodiny nie je vecou ľahkou z mnohých ohľadov: problém bytu, alebo pod tou istou strechou dve ženy, alebo dvaja muži, to je príznak a nie život, keď sa dieťa pýta mamy, ktorého pána má volať otec, problém svedomia a pocitu viny, ktorého výčitky majú niečo z jedu, ktorý otravuje nové spolužitie - problém spomienok, zážitkov z prvého manželstva, ktoré sa z pamäti vymazať nedajú, a ktoré mimovoľne silne vplývajú na ďalší život.

Rozvod ničí vzájomné zdokonaľovanie sa manželov. Manželia miesto, aby si pomáhali v snahe o spásu, sú príčinou hriechu. Rozvod, bez ohľadu na to či z viny jednej či oboch, vždy zapríčiňuje životnú prehru oboch strán. Žiadna z nich nemôže uzavrieť platne nový manželský zväzok, žiadna z nich nie je šťastná, lebo za tým, ktorý bol snom lásky, ide ako tieň horkosť, a často nenávisť za skomplikovaný život. Rozvedeným je ľahšie zísť na cestu cudzoložstva, zviazať sa s niekým iným, a tým samým uzavrieť si cestu k sviatostnému životu. Neslobodno tiež zabúdať na ohrozenie vlastnej spásy, lebo i tento rozmer života nemožno obísť, a neslobodno.

Rozvod sťažuje príchod dieťaťa na svet. Manželia, ktorí pomýšľajú na rozvod, nechcú sa zaťažovať potomstvom, ktoré predstavuje vždy ťarchu pre budúce plány. Štatistiky to jasne potvrdzujú, že kde je vysoké percento rozvodov, proporcionálne sa znižuje prirodzený prírastok. A to je určite prirodzené, lebo dieťa vždy zväzuje a obmedzuje a pri rozvode chce byť slobodní, ničím neobmedzovaní. Rozvod sťažuje výchovu dieťaťa. Sú situácie, že žiaden z rodičov sa nechce starať o dieťa, lebo chce byť slobodný. Nakoniec sa o neho stará niekto bližší či ďalší z rodiny alebo detský domov. Nezriedka dieťa prežíva vnútornú tragiku, že je nechcené, lebo mama ho posielala k otcovi, a ten zasa k mame.

Rozvod spôsobuje, že dieťa žije v stave napätia a strachu.

Samotný fakt rozchodu rodičov deti prežívajú ako šok. Dieťa cíti, že možno mať len jedného otca a jednu mamu, preto, keď sa ho pýtajú na rodičov, ak musí povedať, že sa rozišli, vždy prežíva bolestnú hanbu. Po rozchode rodičov dieťa prežíva strach, zvlášť ak musí žiť v prítomnosti dvoch otcov alebo dvoch matiek, aby žiadnu neurazilo a žiadnej nebolo nevhod.

Následkom rozvodu chýba vzor pre konanie. Morálna autorita rodičov je často podkopávaná nimi samými vzájomne, aby sa vina zhodila na toho druhého, alebo aby sa dieťa "pretiahlo" na svoju stranu. Dieťa najčastejšie počuje pri tom klamstvo o svojich rodičoch, keď títo počas hádky vymýšľajú neraz to najhoršie na toho druhého. Ťažko vtedy nájde dieťa vzor pre život a oporu. Ktosi sa zveril: "Spýtal som sa raz mamy, prečo nás otec nechal. Odpovedala: "Iná žena vzala otca, nemysli na neho, lebo je zlý a hlúpy človek. "Zabolelo ma to a povedal som: Vôbec nie je hlúpy a zlý a že býva sám, bez priateľky." (Rodičia a deti, s.126). Výchovné chyby spôsobujú veľa deformácií charakteru dieťaťa. Veľa z nich sa dostáva na cestu zločinu, tvoriac tzv. spoločenskú spodinu. Zistilo sa, že 80-90% mladistvých previnilcov pochádza z rozbitých rodín.

Nakoniec následkom rozvodu dieťa je zbavené lásky, je jednoducho nepotrebné, prekáža a ťažko je milovať ho "starému" otcovi či mame, a novému je nepotrebné. A tak sa zabrzdí citový vývoj dieťaťa, ktoré sa uzatvára do seba, stáva sa zlostným, je jednoducho skaličené psychicky. Nepocítilo rodinné teplo a potom nie je schopné dať to, čo samo nemalo. Niektoré z nich následkom nahromadených nepríjemných zážitkov psychicky ochorejú, dostanú sa do nápravno-výchovných ústavov, alebo si siahajú na život. Pri rozvodoch často počuť motiváciu rodičov, my máme právo na život, na lásku. Zabúdajú však na to, že sľubujú si lásku, prisahali zároveň aj lásku pre vlastné dieťa. Ono tým skôr má právo na lásku, pretože ešte nie je pripravené na život. Rozvod je vždy veľkou krivdou dieťaťa.

Rozvod rozkladá spoločnosť. Čím viac je rozvodov v nejakom národe, tým viac je chorý. Pribúdajú tým samým tisícky detí bez starostlivosti. Pribúda mnoho nových "sirôt", napriek tomu, že rodičia žijú. Nemalý počet z tejto cifry vstupuje neskôr na cestu zločinu, a to nikdy nebude, ale len ruína štát. Keď k tomu pristúpi potreba uspokojiť bytové potreby rozvedených a alimentáčna či sociálna pomoc na ich udržanie v detskom domove, tak je to obrovské materiálne zaťaženie pre štát, nehovoriac o morálnom zle.

5. Sľubujem, „že ťa budem ctíť“

Tieto slová sa vzťahujú na sexuálny život v manželstve, na zásady, ktoré ho riadia. Manželia sľubujú si poctivosť sľubujú si jednoducho čistotu v manželskom spolužití. Treba totiž pamätať, že VI. prikázanie, podobne ako všetky iné prikázania, zaväzuje každého človeka a po celý život. Teda čistota zaväzuje aj manželov a nie sú od nej oslobodení uzavretím manželstva. Jedine inakšie vyzerá manželská čistota než čistota snúbencov či vdovcov a nazýva sa manželskou úctivosťou (poctivosťou).

Sexuálne spolužitie manželov bude úctivé (pocťivé) vtedy, keď sa bude odohrávať tak, aby bola uctená vlastná dôstojnosť manželského partnera. Sexuálne spolužitie v manželstve je naplánované Bohom ako výraz preukazovania si lásky a odovzdávania daru života. Sexuálnym spolužitím manželia spolupracujú s Bohom na odovzdávaní nového života, preto ich spolužitie je niečím dobrým a záslužným a Boh má právo určiť isté zásady tohto spolužitia ako Ten, ktorý je pánom života. Tieto zásady určujú, kedy spolužitie manželov je úctivé (pocťivé), dôstojné a čisté.

Kedy spolužitie manželov je úctivé (pocťivé)?

Sexuálne spolužitie manželov je úctivé (pocťivé) vtedy, keď sú splnené, a to zároveň, dve podmienky, totiž: keď je sexuálne spolužitie výrazom manželskej lásky, a keď je nasmerované k počatiu nového života.⁷

- ako výraz lásky

Medzi organizmom človeka a zvierat'a existujú veľké podobnosti tak, čo sa týka anatómie, ako aj fyziológie. Medzi fyziologickou činnosťou, napr. jedením i zvierat'a i človeka nie je zásadný rozdiel. Vieme, že keď gazdiná sa objaví na prahu s miskou kŕmenia, tak pes sa ide odtrhnúť z reťaze. A keď miska sa nájde v dosahu jeho reťaze, tak chce zožrať obsah v jednej chvíli. Ale keď človek má zjesť pokrm, prestrie obrus na stôl, postaví kvety vo váze, pomodlí sa pred jedením, je pomaly a rozpráva sa so spolupracovníkmi. Ide totiž o to, že ak človek robí to isté čo zviera, tak nemôže robiť to tak isto, ako to robí zviera, lebo keby robil to isté, čo robí zviera a robil tak isto, ako zviera, nebol by ničím viacej než zvierat'om. Človek musí to robiť správnym spôsobom, spôsobom dôstojným seba ako človeka čiže po ľudsky.

Podobne v sexuálnej oblasti nie je zásadný rozdiel medzi človekom a zvierat'om, ani zo strany anatómie, ani zo strany fyziológie. Ale i tu treba povedať, že ak človek robí to isté, tak nesmie to robiť tak isto, lebo bol by na úrovni zvierat'a a ublížilo by to človekovi. A v sexuálnej oblasti človek musí konať spôsobom seba vlastným, dôstojným človeka a jedine vtedy jeho konanie bude úctivé (pocťivé).

Ak v organizme zvierat'a začínajú účinkovať pohlavné hormóny, zviera sa nachádza v stave vzrušenia, nastáva stav sexuálnej potreby a začína sexuálne konať za účelom uspokojenia potreby. A tým sa všetko končí. Keby teda u človeka pri sexuálnom spolužití išlo

⁷ "manželský styk vo svojej najhlbšej podstate, spájajúc najužším putom muža a ženu, zároveň robí ich schopnými zrodiť nový život, zhodne so zákonmi obsiahnutými v samej podstate muža ženy. Ak teda budú zachované tieto dva základné prvky manželského styku, teda označenie jednoty a rodičovstva, tak vtedy plne si zachováva svoj význam vzájomnej a pravej lásky a svoj vzťah k veľmi vznešenej úlohe, ku ktorej človek je povoláný - totiž k rodičovstvu." PAVOL VI.: *Humanae Vitae*, 12.

len o uspokojenie sexuálnej potreby, pudu, ublížilo by to jeho osobnej dôstojnosti, jedným slovom bolo by to neúctivé, nedôstojné, nečisté. Ak sexuálne spolužitie manželov je výrazom lásky, je týmto povýšené do ľudskej úrovne, pretože vyjadruje sa v ňom človek ako osoba, ako celok duchovne - telesný, a nie len telesne - zmyslová existencia.

Príklad: Lekári zhodne tvrdia, že nemá byť spolužitie v manželstve aspoň 6 týždňov pred pôrodom a 6 týždňov po pôrode s ohľadom na dobro dieťaťa a majúceho prísť na svet i samotnej ženy. Keď v takejto situácii muž si vyžaduje spolužitie, ba dokonca si ho vynucuje, nepozerajúc na dobro dieťaťa a ženy, prichádza k slovu jedine pud a chuť uspokojiť sexuálnu potrebu. Sexuálne spolužitie nie je vtedy výrazom lásky, ale výrazom egoizmu, ktorý neuvažuje s dobrom druhého a riadi sa jedine túžbou užívať.

Týka sa to mnohých situácií v manželstve: choroba manželského partnera, psychická indispozícia a pod.. Každé vynucovanie spolužitia je výrazom egoizmu a nie pravej lásky. Takéto spolužitie je neúctivé (nepoctivé), nedôstojné a nečisté.

- **otvorené novému životu**

Druhou podmienkou, od ktorej závisí úctivosť (pocťivosť) sexuálneho spolužitia v manželstve, je jeho otvorenosť na počatie nového života. Ak teda manželia úmyselne robia čokoľvek, aby následkom spolužitia nedošlo k počatiu, čiže prevádzajú antikoncepčné spolužitie, stáva sa neúctivým (nepoctivým), pretože ide vtedy jedine o užívanie a uspokojovanie sexuálnej potreby, čo sa protíví ľudskej dôstojnosti manželov. Tým samým manželia porušujú Boží plán, čiže hrešia. Nemá žiaden význam pri tom okolnosť, aké antikoncepčné prostriedky manželia užívajú, pretože ich postoj v každom prípade je rovnako antikoncepčný.

Tá istá zásada sa týka prerušovaného styku, ktorým manželia pozbavujú manželský akt "vlastného mu významu a účelnosti" (HV 13), čiže manželia porušujú zásadný dvojaký zmysel manželského aktu, ktorý má vyjadrovať lásku a byť nasmerovaný k životu.

Antikoncepčné spolužitie a prerušovaný akt okrem toho, že sú nepoctivé a hriešne, sú tiež škodlivé. Antikoncepčné spolužitie je príčinou neuróz, zvlášť u žien. V ľudskej psychike stretajú sa s veľkou silou dve protikladné snahy: túžba prežiť sexuálny akt naplno, a zároveň panický strach, aby nedošlo k otehotneniu. Sila stretu oných protikladných zážitkov sa prirovnáva k sile zrazenia sa dvoch rýchlikov. Ľudská psychika nie je schopná toto dlhý čas vydržať a musí sa to prejavovať neurózami, ktoré sa prejavujú veľkým podráždením, ktoré je príčinou nemalých ťažkostí v manželskom i rodinnom živote.

Povedzme si tiež, že antikoncepčné spolužitie a prerušovaný styk sa stávajú hrobom manželskej lásky. Jedine vtedy, keď sexuálne spolužitie je výrazom lásky, manželský partner je braný ako osoba. Jedine láska vnáša patriacu ľudskej osobe úctu do vzájomných vzťahov medzi manželmi. A pri antikoncepčnom spolužití, ktoré je výrazom egoizmu nastaveného na užívanie, považujeme manželského partnera za vec a nástroj slúžiaci uspokojeniu pudu. Je nemožnou vecou, aby manželský partner nepocítil toto zneváženie svojej ľudskej dôstojnosti. Tohto druhu pocity nepodporujú vývoj manželskej lásky ani jej udržanie, ale vedú k odporu voči manželskému partnerovi a sexuálnemu spolužitiu.

Spracoval: Imrich Degro